

ČESKÝ LÉKAŘ V AFRICKÉ MISII

Moji milí,

konečně se mi naskytla příležitost, abych se Vám po delším odmlčení znovu ozval, všechny Vás pozdravil a jak jsem slíbil, podělil se s Vámi opět o další nové zážitky, které mi život na karmelitánské misii ve Středoafričské republice přináší.

Můj příběh znáte až do mého pobytu v horách v Niem. Musím se přiznat, že těch několik týdnů tady strávených mě docela vyčerpalo. Pracovalo se většinou po celý den, často i v noci, když bylo potřeba vstávat k akutním případům nebo podávat bezradným pacientům pravidelně léky, či píchat injekce. “Sestry” v noci nepracovaly, protože zdejší misijní lékařská služba je pouze ambulantní. Navíc se v této oblasti mluví několika místními jazyky, takže jsem se ještě celý den musel pracně domáhat u černošských “sester” překladu.

Vypadalo to asi následovně. Pacient mi se zaujetím asi tři minuty líčil své obtíže a černá “sestra” potěšrnula svůj překlad do lakonického prohlášení: “Bolí ho břicho”. Jen jsem zaúpěl, protože pro stanovení diagnózy mi toto konstatování k ničemu moc nebylo, a tak mi nezbývalo nic jiného, než se složitě vyptávat dál. Bohužel, díky nízké gramotnosti obou, se mi bližšího upřesnění většinou nedostalo. Jen jsem marně ztrácel čas a do ordinace se hrnuli další a další pacienti.

Po několika dnech jsem se přeci jenom poněkud naučil danou situaci organizačně zvládat. Protože otec Ticiano (Ital), který je zároveň i lékařem, měl velký zájem na tom, abych se co nejrychleji obeznámil s tropickou medicínou, se kterou mně zpočátku hodně pomáhal, a také abych co nejdříve přivykl novým podmínkám, které byly v Africe pro mě cizí, nechával mě stále častěji “mému osudu” a věnoval se především skladu léků. Díky tomu jsem posledních asi deset dnů před odjezdem z Niem vedl de facto ambulanci sám, zejména v době, kdy otec Ticiano musel odjet do hlavního města.

Řadu pacientů se nám zde podařilo vyléčit, ale řadu také ne. Zvláště smutné byly případy dětí, které umíraly na těžkou malárii s postižením mozku.

Za svůj největší úspěch v Niem považuji zachránění umírající maminky, která po porodu téměř vykrvácela. Za tím účelem jsem musel vypreparovat žílu pro rychlé zavodnění. Byl to sice malý chirurgický výkon, ale v divočině, kde nikdy nikdo chirurgii neviděl (otec Ticiano chirurgii nezná), a kde ani není možnost sterilizace, to nebylo zas tak jednoduché. Rozhodl jsem se sterilizovat nástroje způsobem, jakým v “nóbl” hotelích flambují před hosty maso. Rozložil jsem nástroje na stůl, polil je alkoholem a zapálil sirkou. Pro černé “sestry” to byl natolik silný zážitek, že jsem se rázem změnil z bělocha, co neumí místní jazyky, v “uznávaného doktora”.

Začátkem února se otec Ticiano vrátil z hlavního města, kam jel pro skupinku Italů, kteří přijeli za

ním na návštěvu. Při této příležitosti mi v Bangui domluvil schůzku s šéfem ministerstva zdravotnictví R.C.A. (Středoafričké republiky), protože jsem si potřeboval zařídit ještě nějaké věci týkající se mé práce v bozoumské nemocnici. Jelikož si na ministerstvu zdravotnictví přáli, abych se k nim do hlavního města dostavil do několika dnů, nezbývalo mi, než se připravit na odjezd prakticky ze dne na den. Tím pro mne působení na ambulanci u otce Ticiano skončilo, ale na zdejší pobyt vzpomínám moc rád, protože misíí byl malý baráček uprostřed vesnice a kontakt s obyvateli byl skutečně bezprostřední. Vždycky, když jsem se vracel z ambulance, malí černoušci mi utíkali naproti, brali mě za ruku (strašně milují dotknout se bělocha, asi jim nejde do hlavy ta barva kůže) a doprovázeli mě až domů na misii. Večer klepali na dveře mého pokoje a žadonili: “Mu na mbi bonbon” (Dej mi bonbón). A také rád vzpomínám i na otce Ticiano, který byl moc laskavý a ochotný.

7. února jsem opouštěl Niem. Cesta nebyla nijak snadná. Cestovalo se obtížně a navíc jsem měl virózu (bylo mi tehdy několik dní dost špatně – mrňouskové mě nakazili). Nejdříve jsem musel překonat 250 km do Bozoumu a následující den pokračovat v jízdě dalších 400 km do Bangui. Z Bozoumu do hlavního města mě doprovázel šéf bozoumské misie otec Marcello, který žije v Africe už asi 17 let a toto město zná velmi dobře.

Teď v období sucha, kdy teplota neustále stoupá, se Bangui mění v “parní lázeň”. Vedro je tu mnohem větší než v savaně na severu a přítomnost blízkých zairských pralesů začínajících na druhém břehu řeky Oubangui má za následek, že se ve vzduchu udržuje nadměrná vlhkost. Přes den se to vlhké vedro dá ještě zvládnout, ale v noci se přímo zalýkám pod moskytiérou a čekám nedočkavě na noční chlad, který nepřichází. Proto všichni, kdo přijíždějí sem na jih do Bangui, se zde zdržují co nejkratší možnou dobu a zase rychle odjíždějí.

Během pobytu v Bangui jsme s otcem Marcellem především zařizovali na ministerstvu zdravotnictví a Středoafričké lékařské komoře mé povolení pracovat jako lékař ve státní nemocnici a mimo to jsme měli na starosti ještě sehnat a nakoupit různé potřebné věci pro bozoumskou misii.

Nákupy ve všech lepších obchodech nejsou běžně přístupné pro každého. U vchodu stojí strážní s obušky a každého příchozího si pečlivě přeměřují. My, jakožto bílí a tedy movití “mundžu”, jsme byli vítány všude.

Otec Marcello mě také provedl městem a ukázal mi arcibiskupství, které se nachází na vysokém břehu obrovské řeky Oubangui, po níž plují pirogy (domorodý člun vydlabaný z kmene stromu), a která tvoří hranici mezi R.C.A. a Konžskou demokratickou republikou (Zairem). Zde jsem měl možnost skutečně poznat “starou koloniální Afriku”. Arcibiskupství, které je pravděpodobně nejstarším bělošským osídlením v zemi, tvoří komplex jednoduchých budov s kostelíkem asi 100 let starým. Je to první kostel v R.C.A., v jehož blízkosti se nachází hřbitov prvních misionářů z konce minulého století, kteří mnohdy již několik měsíců po příjezdu umírali na následky různých infekcí. Jednoznačně musím říci, že tato část města je nejhezčím místem v Bangui. Na březích řeky již roste tropická květena, palmy a v poctivých zděných budovách se drží příjemný chládek. Služebnictvo je uctivé a můžete zaslechnout i klasickou hudbu.

Toto příjemné a tiché místo je ve velkém kontrastu s ostatními částmi Bangui, které se vyznačují hlučností a špínou, kde na každém rohu narazíte na vojáky v nažehlených uniformách jak se producují před místními děvčaty, ale kteří se do buše už neodvažují, protože mají strach riskovat krk. Silniční lupiči se tak v klidu mohou věnovat svému “řemeslu”. Den před mým příjezdem tito lupiči zastřelili u města Bambari jednu sestru a postřelili kněze, který řídil auto. Když se pak následující den po téže cestě vracel pohřební průvod, tak na stejném místě lupiči znovu přepadli konvoj asi 12 aut a úplně jej vyrabovali. Nejbezpečněji je prý cestovat v noci, kdy lupičské bandy nedokáží ve tmě odhadnout sílu protivníka, a tak se raději střetům vyhýbají.

Marcel